

İbrahim Qədim oğlu QULİYEV
Azərbaycan Universiteti, dosent

Asim Əli oğlu RÜSTƏMOV
Azərbaycan Universiteti, magistrant

AZƏRBAYCANDA SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFININ TƏŞKİLATİ-İQTİSADI MEXANİZMLƏRİ

Xülasə

Təqdim olunan elmi məqalədə post-neft dövrünün çağırışları fonunda sahibkarlıq fəaliyyətinin genişləndirilməsinin əhəmiyyəti, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin dəstəklənməsinə yönəldilmiş dövlət siyasətinin əsas istiqamətləri nəzərdən keçirilir. Bundan əlavə Azərbaycanda biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, innovativ sahibkarlığın təşviqi və rəqəmsal iqtisadiyyata keçid kontekstində sahibkarlığın inkişaf perspektivləri təhlil olunur. Burada məqsədi Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafının mövcud təşkilati-iqtisadi mexanizmlərinin təhlili və bu mexanizmlərin təkmilləşdirilməsi istiqamətlərinin müəyyən edilməsidir.

Açar sözlər: sahibkarlıq, təşkilati-iqtisadi mexanizm, dövlət dəstəyi, innovasiya, maliyyə, kredit, vergi.

UOT: 336

JEL: E58, F31, F38, G18, E42

DOI: <https://doi.org/10.54414/FAUH9051>

Giriş

Müasir dövrdə ölkənin iqtisadi inkişafında sahibkarlıq fəaliyyətinin rolu danılmazdır. Sahibkarlığın inkişafı milli iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, məşğulluğun təmin edilməsi, əhalinin rifah halının yüksəldilməsi və iqtisadi təhlükəsizliyin gücləndirilməsi üçün həlledici əhəmiyyət kəsb edir. Bu baxımdan, inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri (KOS) iqtisadiyyatın "hərəkətverici qüvvəsi" rolunu oynayır, ÜDM-in əhəmiyyətli hissəsini formalaşdırır və yeni iş yerlərinin yaradılmasına böyük töhfə verir. Azərbaycan Respublikasında son illərdə post-neft dövrünün çağırışları kontekstində milli iqtisadiyyatının neft sektorundan asılılığının azaldılması və qeyri-neft sektorunun inkişafı strateji hədəf kimi müəyyən edilmişdir. Bu hədəfə nail olmaq üçün sahibkarlıq fəaliyyətinin genişləndirilməsi və səmərəliliyinin artırılması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafının institusional və maliyyə-iqtisadi mexanizmləri. Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafı üçün bir sıra institusional mexanizmlər yaradılmışdır.

Bunların arasında Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi (KOBİA), Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığın İnkişafı Fondu, İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyi (AZPROMO) və digər qurumlar xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. 2017-ci ildə yaradılmış Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi (KOBİA) KOS subyektlərinin inkişafı, onlara dəstək verilməsi və maraqlarının müdafiəsi sahəsində ixtisaslaşmış dövlət qurumudur. KOBİA-nın əsas fəaliyyət istiqamətlərinə KOS subyektləri üçün xidmətlərin "bir pəncərə" prinsipi əsasında təşkili, sahibkarların maarifləndirilməsi, institusional potensialın gücləndirilməsi və s. daxildir.

Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığın İnkişafı Fondu əsasən prioritet sahələrdə fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinin investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsini təmin edir. "Asan Xidmət" mərkəzləri sahibkarlara göstərilən dövlət xidmətlərinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və şəffaflığın artırılması baxımından mühüm rol oynayır. Bu mərkəzlər vasitəsilə sahibkarlar lisenziya və icazələrin alınması, vergi və gömrük əməliyyatları və digər

xidmətlərdən "bir pəncərə" prinsipi əsasında istifadə edə bilirlər.

Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafı üçün maliyyə-kredit dəstəyi mexanizmləri mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu mexanizmlər sahibkarların maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsi və investisiya fəaliyyətinin stimullaşdırılması üçün nəzərdə tutulmuşdur [4, s.119]. Sahibkarlığın İnkişafı Fondu vasitəsilə verilən güzəştli kreditlər sahibkarlığın maliyyə dəstəyi mexanizmlərinin əsas elementi hesab olunur. Fond tərəfindən verilən kreditlər əsasən kənd təsərrüfatı, turizm, informasiya texnologiyaları, emal sənayesi və digər prioritet sahələrdə investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsinə yönəldilir. Kreditlər illik 5%-dən çox olmayan faiz dərəcəsi ilə 10 ilədək müddətə verilir. 2018-2022-ci illər ərzində Fond tərəfindən 2000-dən çox sahibkarlıq subyektinə ümumi məbləği 600 milyon manatdan artıq güzəştli kreditlər verilmişdir [9, s.308].

Kənd Təsərrüfatının İnkişafı və Kreditləşdirilməsi Agentliyi (KTİKA) kənd təsərrüfatı sahəsində fəaliyyət göstərən sahibkarlara subsidiyalar və güzəştli kreditlər verilməsini təmin edir. Aqrar sektorda sahibkarlığın inkişafı üçün dövlət büdcəsindən əhəmiyyətli vəsait ayrılır və fermerlərə gübrə, toxum və texnika alınması üçün subsidiyalar verilir.

Son illərdə Azərbaycanda mikro-maliyyə institutlarının inkişafı da sahibkarların maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsinə töhfə vermişdir. Bu institutlar əsasən kiçik və mikro sahibkarlıq subyektlərinə xidmət göstərir və bank kreditlərindən istifadə imkanı olmayan sahibkarlar üçün alternativ maliyyə mənbəyi rolunu oynayır.

Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafında vergi siyasəti mühüm rol oynayır. Son illərdə həyata keçirilən vergi islahatları sahibkarlıq fəaliyyətinin stimullaşdırılması və biznes mühitinin yaxşılaşdırılması məqsədi daşıyır. 2019-cu ildə qəbul edilmiş vergi qanunvericiliyinə dəyişikliklər mikro və kiçik sahibkarlıq subyektləri üçün vergi yükünün azaldılmasını nəzərdə tutmuşdur. Bu dəyişikliklər çərçivəsində mikro və kiçik sahibkarlıq subyektləri üçün sadələşdirilmiş vergi rejimi tətbiq edilir. Belə ki, illik dövriyyəsi 200 min manatadək olan mikro sahibkarlıq subyektləri 2% dərəcəsi ilə sadələşdirilmiş vergi ödəyir.

Bundan əlavə, qeyri-neft sektorunda fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektləri üçün mənfəət vergisinin dərəcəsi 20%-dən 15%-ə endirilmişdir. Bu, qeyri-neft sektorunun inkişafını stimullaşdırmaq və neft sektorundan asılılığı azaltmaq məqsədi daşıyır. Elektron vergi xidmətlərinin tətbiqi, "onlayn kargüzərlər" sisteminin yaradılması və vergitutma proseslərinin sadələşdirilməsi sahibkarların vergi öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı inzibati yükünü azaltmışdır. KOS subyektləri üçün vergi güzəştləri sistemi də formalaşdırılmışdır. Belə ki, innovativ fəaliyyətlə məşğul olan start-up-lar üç il müddətinə mənfəət və gəlir vergisindən azad edilmişdir. Texnologiya parkları rezidentləri üçün 7 il müddətinə vergi tətilləri nəzərdə tutulmuşdur. Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan sahibkarlar torpaq vergisi istisna olmaqla bütün vergilərdən azad edilmişdir.

Gömrük-tarif tənzimlənməsi Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafının mühüm mexanizmlərindən biridir. Son illərdə gömrük sahəsində həyata keçirilən islahatlar idxal-ixrac əməliyyatlarının sadələşdirilməsi, gömrük rəsmiləşdirilməsi prosedurlarının optimallaşdırılması və idxal-ixrac əməliyyatları zamanı sahibkarların xərclərinin azaldılması məqsədi daşıyır. İxrac potensialının artırılması məqsədilə ixrac olunan qeyri-neft məhsullarına ixrac təşviqi mexanizmi tətbiq edilir. Bu mexanizm çərçivəsində ixrac olunan qeyri-neft məhsullarının gömrük dəyərinin 3-6%-i həcmində dövlət büdcəsindən subsidiyalar verilir. İdxal olunan avadanlıq və texnologiyalar üçün gömrük rüsumlarından azad olmalar tətbiq edilir. Bu, yerli istehsalın texnoloji səviyyəsinin yüksəldilməsi və innovasiyaların tətbiqinin stimullaşdırılması məqsədi daşıyır.

Sahibkarlığın dövlət tənzimlənməsi və dəstəklənməsi. Azərbaycanda sahibkarlığın dövlət tənzimlənməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi istiqamətində bir sıra mühüm tədbirlər həyata keçirilmişdir. Bu tədbirlər biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, inzibati yükün azaldılması və rəqabət mühitinin gücləndirilməsi məqsədi daşıyır. Lisenziya və icazələrin sayının azaldılması və verilməsi prosedurlarının sadələşdirilməsi sahibkarlıq fəaliyyətinin tənzimlənməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi istiqamətində atılmış mühüm addımlardandır. Son illər ərzində lisenziya tələb olunan fəaliyyət növlərinin sayı

59-dan 37-yə endirilmişdir. Bundan əlavə, lisenziyaların verilməsi "ASAN xidmət" mərkəzləri vasitəsilə "bir pəncərə" prinsipi əsasında həyata keçirilir. Yoxlama və nəzarət tədbirlərinin optimallaşdırılması istiqamətində də mühüm addımlar atılmışdır. Sahibkarlıq subyektlərində aparılan yoxlamaların vahid məlumat reyestri yaradılmış və yoxlamaların risklərin qiymətləndirilməsi əsasında həyata keçirilməsi prinsipi tətbiq edilmişdir. Bu, əsassız yoxlamaların sayının azaldılmasına və sahibkarların inzibati yükünün yüngülləşdirilməsinə imkan vermişdir. E-hökumət xidmətlərinin inkişafı və dövlət xidmətlərinin elektronlaşdırılması sahibkarlıq fəaliyyətinin tənzimlənməsi sahəsində şəffaflığın artırılması və korrupsiya risklərinin azaldılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Hazırda 450-dən çox dövlət xidməti elektron formada təqdim edilir ki, bu da sahibkarların vaxt və resurslarına qənaət etməsinə imkan verir. Rəqabət mühitinin gücləndirilməsi istiqamətində antiinhisar qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi və Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi tədbirləri həyata keçirilmişdir. Rəqabət Məcəlləsinin qəbul edilməsi nəzərdə tutulur ki, bu da rəqabət qanunvericiliyinin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılmasına imkan verəcəkdir.

Azərbaycanda sahibkarlığın dəstəklənməsi üçün bir sıra dövlət proqramları həyata keçirilir. Bu proqramlar sahibkarların potensialının gücləndirilməsi, biznes mühitinin yaxşılaşdırılması və sahibkarlıq fəaliyyətinin stimullaşdırılması məqsədi daşıyır. "KOS dostu" proqramı çərçivəsində KOS subyektlərinə məsləhət xidmətləri göstərilir, onların maarifləndirilməsi təmin edilir və təlim-tədris tədbirləri həyata keçirilir. "Ailə biznesinə asan dəstək" ("ABAD") proqramı regionlarda ailə biznesinin inkişafına dəstək verilməsi məqsədilə həyata keçirilir. Proqram çərçivəsində ailə təsərrüfatlarına biznes-planların hazırlanması, məhsulların istehsalı və satışı, marketing və digər sahələrdə dəstək göstərilir. "Self-employment" (özünüməşğulluq) proqramı əmək bazarında iştirak imkanları məhdud olan şəxslərin (əlillər, gənclər, məcburi köçkünlər və s.) kiçik biznesə başlaması üçün dəstək verilməsini nəzərdə tutur. Proqram çərçivəsində iştirakçılara maliyyə dəstəyi göstərilir,

təlim keçirilir və biznes planlarının hazırlanmasında kömək edilir. "Startup Azərbaycan" proqramı innovativ start-up-ların dəstəklənməsi və inkişafı üçün həyata keçirilir. Proqram çərçivəsində start-up layihələrinin maliyyələşdirilməsi, inkubasiya və akselerasiya xidmətlərinin göstərilməsi və təlim-tədris tədbirlərinin keçirilməsi nəzərdə tutulur. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət regionlarda infrastruktur inkişafı, sahibkarlıq fəaliyyəti üçün əlverişli şəraitin yaradılması və regionların iqtisadi potensialının gücləndirilməsi tədbirləri həyata keçirilir.

KOS subyektlərinin rəqabət qabiliyyətinin və ixrac potensialının artırılması istiqamətində bir sıra mexanizmlər tətbiq edilir. "Made in Azerbaijan" brendi altında yerli məhsulların təşviqi və xarici bazarlara çıxışının dəstəklənməsi məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər KOS-un ixrac potensialının artırılmasına yönəldilmişdir. Bu tədbirlər çərçivəsində ixrac missiyaları, beynəlxalq sərgilərdə iştirak və marketing fəaliyyətləri dəstəklənir. İxracın təşviqi mexanizmi çərçivəsində qeyri-neft məhsullarının ixracı zamanı sahibkarlara dövlət büdcəsindən baza ixrac məbləğinin 3-6%-i həcmində subsidiyalar verilir. Bu mexanizm sahibkarları ixrac fəaliyyətinə həvəsləndirmək və onların xarici bazarlarda rəqabət qabiliyyətini artırmaq məqsədi daşıyır. "Azexport.az" portalı vasitəsilə yerli məhsulların beynəlxalq bazarlarda tanıtılması və yeni ixrac imkanlarının yaradılması təmin edilir. Portal vasitəsilə sahibkarlar məhsullarını beynəlxalq alıcılara təqdim edə və ixrac sifarişləri ala bilirlər.

KOS evləri "bir pəncərə" prinsipi əsasında 100-dən çox xidmət göstərir. Bu xidmətlər arasında biznesin qeydiyyatı, lisenziya və icazələrin alınması, vergi və gömrük məsələləri üzrə məsləhətlər, maliyyə resurslarına çıxış imkanları və s. daxildir. Beynəlxalq standartların və keyfiyyət idarəetmə sistemlərinin (ISO, HACCP və s.) tətbiqi üçün sahibkarlara dəstək göstərilir. Bu, yerli məhsulların keyfiyyətinin yüksəldilməsi və beynəlxalq bazarlarda rəqabət qabiliyyətinin artırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

İnnovativ sahibkarlığın inkişafı və rəqəmsal iqtisadiyyata keçid. Azərbaycanda innovativ sahibkarlığın inkişafı üçün bir sıra təşviq

mexanizmləri tətbiq edilir. Bu mexanizmlər innovasiyaların tətbiqinin stimullaşdırılması, texnoloji inkişafın dəstəklənməsi və bilik iqtisadiyyatının formalaşdırılması məqsədi daşıyır [6, s.55].

Texnoparklar və sənaye parkları innovativ sahibkarlığın inkişafı üçün əlverişli ekosistem yaradır. Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı, Balaxanı Sənaye Parkı, Pirallahı Sənaye Parkı, Mingəçevir Sənaye Parkı, Qaradağ Sənaye Parkı və digər sənaye zonalarında rezidentlərə müxtəlif güzəştlər təqdim edilir. Belə ki, rezidentlər gəlir vergisi, ƏDV, əmlak vergisi və torpaq vergisindən 10 il müddətinə azad edilmişdir [5, s.39]. Bundan əlavə, rezidentlər idxal etdikləri avadanlıq və texnologiyalar üçün gömrük rüsumlarından azad edilmişdir. Bu güzəştlər innovasiyaların və yeni texnologiyaların tətbiqini stimullaşdırır. Yüksək Texnologiyalar Parkı, Mingəçevir Yüksək Texnologiyalar Parkı və İKT sahəsində digər texnoparklar İKT və yüksək texnologiya sahəsində innovativ fəaliyyətin dəstəklənməsi üçün yaradılmışdır. Bu parklarda rezidentlərə vergidən azadolmalar, güzəştli icarə haqqı və digər imtiyazlar təqdim edilir. İnnovasiyaların dəstəklənməsi üçün vençur fondlarının və startap ekosisteminin inkişafı istiqamətində addımlar atılmışdır. İnformasiya Texnologiyalarının İnkişafı Dövlət Fondu, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu və digər qurumlar innovativ layihələrin maliyyələşdirilməsində iştirak edir.

İnnovativ sahibkarlığın təşviqi üçün startap müsabiqələri və proqramları həyata keçirilir. "I2B – İdeyadan Biznesə" layihəsi, "Innoland" inkubasiya mərkəzi, "SUP" akselerasiya proqramı və digər təşəbbüslər innovativ layihələrin dəstəklənməsi və inkişafı üçün platforma rolunu oynayır. Beynəlxalq əməkdaşlıq və texnoloji transferin təşviqi də innovativ sahibkarlığın inkişafı baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. "Horizon Europe", "Digital Europe" və digər beynəlxalq proqramlarda iştirak, texnoloji transfer mərkəzlərinin yaradılması və xarici innovasiya mərkəzləri ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsi bu istiqamətdə atılmış addımlardandır.

Rəqəmsal iqtisadiyyata keçid Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafı üçün yeni imkanlar yaradır. E-ticarətin inkişafı rəqəmsal iqtisadiyyata

keçid üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. "Elektron ticarət haqqında" qanun e-ticarət sahəsində münasibətləri tənzimləyir və bu sahədə sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı üçün hüquqi baza yaradır. E-ticarət platformalarının yaradılması və inkişafı, onlayn ödəniş sistemlərinin təkmilləşdirilməsi və e-ticarət sahəsində təhlükəsizlik tədbirlərinin gücləndirilməsi bu istiqamətdə atılmış addımlardandır.

IV sənaye inqilabı texnologiyalarının tətbiqi üçün dəstək mexanizmləri yaradılır. Süni intellekt, böyük verilənlər, əşyaların interneti (IoT), blokçeyn və digər innovativ texnologiyaların tətbiqi üçün pilot layihələr həyata keçirilir və bu sahədə fəaliyyət göstərən sahibkarlar üçün dəstək proqramları təklif edilir. Kibertəhlükəsizlik məsələləri də rəqəmsal iqtisadiyyata keçid kontekstində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. İnformasiya təhlükəsizliyi sahəsində normativ-hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi, müasir kibertəhlükəsizlik sistemlərinin tətbiqi və bu sahədə mütəxəssis hazırlığının gücləndirilməsi istiqamətində addımlar atılmışdır.

Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafı mexanizminin təkmilləşdirilməsi istiqamətləri. Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafında əldə edilmiş nailiyyətlərə baxmayaraq, bu sahədə bir sıra problemlər mövcuddur. Bu problemlərin həlli sahibkarlığın dayanıqlı inkişafı və iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının məhdudluğu sahibkarlığın inkişafında əsas problemlərdən biridir. Bank kreditlərinin yüksək faiz dərəcələri, tələb olunan girov təminatının yüksək olması və uzunmüddətli maliyyələşdirmə mənbələrinin azlığı sahibkarların maliyyə resurslarına çıxışını çətinləşdirir [10, s.22]. Bundan əlavə, vençur kapitalı bazarının zəif inkişafı innovativ layihələrin maliyyələşdirilməsi imkanlarını məhdudlaşdırır. Biznes mühitində mövcud olan inzibati maneələr və bürokratik prosedurlar sahibkarlığın inkişafına mənfi təsir göstərir. Lisenziya və icazələrin alınması, torpaq sahələrinin ayrılması, texniki şərtlərin alınması və digər prosedurlar hələ də mürəkkəb və vaxt aparan xarakter daşıyır. Əmək bazarında ixtisaslı kadrların çatışmazlığı sahibkarlığın inkişafında mühüm problem kimi çıxış edir. Xüsusilə yüksək texnologiyalar, innovasiya və rəqəmsal iqtisadiyyat sahəsində ixtisaslı

mütəxəssislərin azlığı bu sahələrdə sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafını ləngidir.

İqtisadiyyatın neft sektorundan yüksək asılılığı qeyri-neft sektorunda sahibkarlığın inkişafına mənfi təsir göstərir. Neft gəlirlərinin azalması fonunda iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və qeyri-neft sektorunun inkişafı xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Regional inkişafda qeyri-bərabərlik və regionlarda infrastrukturun zəif inkişafı regional sahibkarlığın inkişafını məhdudlaşdırır. Biznes infrastrukturunun (yollar, elektrik, su təchizatı, telekommunikasiya və s.) qeyri-kafiliyi regionlarda sahibkarlıq fəaliyyətinin genişlənməsinə mane olur. İnnovasiya ekosisteminin zəif inkişafı və innovasiyaların tətbiqi səviyyəsinin aşağı olması innovativ sahibkarlığın inkişafını ləngidir. Elmi-tədqiqat müəssisələri ilə biznes strukturları arasında əlaqələrin zəif olması, innovasiyaların kommersiyalaşdırılması mexanizmlərinin yetərinə inkişaf etməməsi və innovasiya mədəniyyətinin aşağı səviyyədə olması bu problem daha da dərinləşdirir.

Nəticə

Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafının təşkili-iqtisadi mexanizmlərinin təhlili göstərir ki, son illər ərzində bu sahədə əhəmiyyətli nailiyyətlər əldə edilmişdir. Bununla belə, sahibkarlığın inkişafında bir sıra problemlər hələ də mövcuddur. Maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının məhdudluğu, inzibati maneələr və bürokratik prosedurlar, ixtisaslı kadrların çatışmazlığı, iqtisadiyyatın neft sektorundan yüksək asılılığı, regional inkişafda qeyri-bərabərlik və innovasiya ekosisteminin zəif inkişafı bu problemlər arasındadır. Bu baxımdan post-neft dövrünün çağırışları kontekstində Azərbaycan iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi və qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün sahibkarlığın, xüsusilə də kiçik və

orta sahibkarlığın inkişafı xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. "Mikro, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 2019.
2. "Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlıq səviyyəsində istehlak mallarının istehsalına dair Strateji Yol Xəritəsi". Bakı, 2016.
3. Həsənov, R. (2020). Azərbaycanda sahibkarlıq: müasir vəziyyət və inkişaf perspektivləri. Bakı: İqtisad Universiteti Nəşriyyatı.
4. Məmmədov, A. (2019). Azərbaycanda biznes mühitinin yaxşılaşdırılması istiqamətləri. Bakı: Elm.
5. Əliyev, Ş. (2021). İnnovativ sahibkarlığın inkişafının dövlət dəstəyi mexanizmləri. Bakı: Təhsil.
6. Vəliyev, D. (2018). Azərbaycanda kiçik və orta sahibkarlığın inkişafında xarici təcrübənin tətbiqi. İqtisad və İdarəetmə, 2(3), 45-58.
7. Dünya Bankı. (2022). Doing Business 2022: Azərbaycan.
8. Beynəlxalq Valyuta Fondu. (2022). Azərbaycan iqtisadiyyatına dair hesabat.
9. Audretsch, D. B., & Thurik, A. R. (2020). Entrepreneurship, Economic Growth and Public Policy. Cambridge Journal of Economics, 25(3), 305-315.
10. World Economic Forum. (2020). The Global Competitiveness Report 2020. World Economic Forum, Geneva.

Ибрагим Гадим оглы ГУЛИЕВ
Университет Азербайджан, доцент

Асим Али оглы РУСТАМОВ
Университет Азербайджан, магистр

ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В АЗЕРБАЙДЖАНЕ

Резюме

В представленной научной статье рассматривается важность расширения предпринимательской активности на фоне вызовов постнефтяной эпохи, а также основные направления государственной политики, направленной на поддержку малого и среднего бизнеса. Кроме того, анализируются перспективы развития предпринимательства в Азербайджане в контексте улучшения деловой среды, стимулирования инновационного предпринимательства и перехода к цифровой экономике. Целью данной работы является анализ существующих организационно-экономических механизмов развития предпринимательства в Азербайджане и выявление направлений совершенствования этих механизмов.

Ключевые слова: предпринимательство, организационно-экономический механизм, государственная поддержка, инновации, финансы, кредит, налог.

Ibrahim Gadim GULIYEV
Azerbaijan University, Associate Professor

Asim Ali RUSTAMOV
Azerbaijan University, Master's student

ORGANIZATIONAL-ECONOMIC MECHANISMS OF ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT IN AZERBAIJAN

Abstract

The presented scientific article considers the importance of expanding entrepreneurial activity against the background of the challenges of the post-oil era, the main directions of state policy aimed at supporting small and medium-sized enterprises. In addition, the prospects for the development of entrepreneurship in Azerbaijan in the context of improving the business environment, promoting innovative entrepreneurship and transition to a digital economy are analyzed. The purpose here is to analyze the existing organizational-economic mechanisms of entrepreneurship development in Azerbaijan and determine the directions for improving these mechanisms.

Keywords: entrepreneurship, organizational-economic mechanism, state support, innovation, finance, credit, tax.